

PEST, I. félv.

6. szám

Február 10. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél- A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egy- szeri fölvetelért 1 frt, 10 soron fölül, egyszeri közlés- Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ért 2 f., ha többször közöltetik. 1 f., 50 kr, számítottak.

A kivándorolt leánya.

(Életkép Irlandból.)

Folytatás.)

Hallgatagon haladtak, mint az olyanok, kik élénken foglalkoznak valamivel. A folyamhoz érve, Tom a sás közl egy hímballózdó csónakot huzott elő s beleültek. Tom figyelmezteté társát, hogy vigyázzon, nehogy az árnál elveszítse az egyensúlyt.

— Ne féljen Tom bácsi, biztosan ülök.

— Különben itt nincs veszély. „Ah! egészíté ki a nemzetét fájlaló öreg — ah! honfiaink közül mily sok ezer hagyja el évenként apái hazáját és szállanak a nyílt tengerre, s jó, ha elérik Amerikát.“

— Szegények! szánakozik Jáne — ők elvesztik hazájokat.

— Igaz, leányom, s ez annál sajnosabb, mert Irlandnak a világon nincs párja. De hát mit csináljon a szegény ember, ha a fiókban nincs egy madárlátta morzsa kenyér sem, a kamarában nincs egy fia-krumpli is? Mást nem tehet, mint folszedi a sátorfát és megy új hazát keresni. Ah! elég szomorú ez! a mi hazánkban másképp is mehetnének a dolgok. De mikor a birtokosok jövedelmeiket külföldön pazarolják el; a pénz kimegy tőlünk, az adó meg elviselhetlen, lehetetlen, hogy az ország koldusbotra ne jusson.

Tom keserűségében úgy megesapta evezőjével a vizet, hogy a leány egészen vizes lett. „Ne haragudjál Jáne! de nem is jó ily dolgokba mélyedni.“

— Nincs miért haragudjam. Megszárad, míg a várba érünk. A tetőn egy szép urnót látok lovon, csillogó kísézője van. A hajós hátra nézett.

— Igazad van, ő az. Ez Kildáre Lucy kisasszony. Élénk jó. Ah! eszem a jó lelkét.

A parthoz közeledtek. Jáne Tom segítségével kiszállt. Lassan haladtak az ösvényen. Lucy nyájas jó akaró fejbizcentéssel köszönté. A szolgáló leszáll a lováról, urnője paripáját tartá, melyről Kildáre kisasszony a hajós vállára támaszkodva meglepő fürgeséggel ug-

rott le. Rögtön Jáne mellé lépett, ki félénken huzódott kísézője háta mögé.

— Aha! hát ez az a leány, kiről oly szép dolgokat beszélt. Jó reggelt kincsem! hogy hívnak?

— Morton Jánénak.

— Hány éves vagy?

— Tizenhét, kisasszony.

Ezután párbeszéd fejlett a félénk paraszt leány és művelt urhölgy között, s rövid szóváltás elég lett arra, hogy meggyőződjenek Tom szavainak igazságáról és megkedvelje. Csakhamar kész volt tervével. — Atyja utaztatni akarván őt, készült Francia-, Olaszországot, Svájcot és Németországot beutazni és ezen utra Jánét akarta maga mellé venni. Eritka szerencsén felül azzal kecségtette, hogy fizetése évről-évre nagyobb lesz; ruhái egyszeri használat után mind az övéi lesznek, s ha visszatérnek az utból, férjhez adja.

Tom majd kiugrott bőréből örömeiben, a mint Jáne elé a fényesebbnél fényesebb föltételeket szabta a nemes urhölgy, kinek nemeslelkűségét nem győzte eléggé dicsérni, Jánét azonban kétségbeejté a fényes ajánlat. Egy percig sem habozott: elfogadja-e vagy ne; de tagadó válaszával nem akarván sérteni az urnőt — hallgatott. Végre ennek többszörös sürgetésére így szólt:

— Jól van kisasszony, válaszolok. Anyám meghalt és őt nevetlen gyermeket hagyott maga után. Nagyanyám már a sir szélén áll. A gondviselés úgy rendelte, hogy nálomnál nagyobb vagyok és képes legyek gondjokat viselni. Rokonaink, kik segíthetnének rajtunk és az árvák közül csak egyet is elfogadhatuának, nincsenek. Én vagyok felügyelőjök és ápolójok. Atyám egyszerű gyármunkás, ő hasonlólag hasznomat veszi. Távollétemben ki vinné a háztartást? Atyámnak idegent kellene a házhoz fogadni; pedig nem tudom, ki pótolhatná öreganyámra és testvéreimre nézve helye-

met. — Nem, drága kisasszony! a világ minden kincseért sem hagyhatom el őket.

Tomnak nem tetszettek e szavak; azt hitte, hogy Kildáre kisasszony sértve fogja magát érezni. Azonban legnagyobb csodálkozására ez kiterjeszté karjait és Jánét kebelére vonja, homlokon csókolja és így szól hozzá:

— Jáne! te szemeimben az erény mintaképe vagy. Én is elvesztettem anyámat; de atyám szeretete és körülményeim nem engedtek időt és alkalmat keseregni veszteségem fölött. — Te azonban alig hogy kinőttél a gyermekorból, már is anyád helyét kell pótolnod. — Méltányolom helyzetedet és szíved nemes elhatározását, és hidd el, soha sem feledlek. S most Isten veled Jáne, Isten veled derék leány! Az ég áldjon meg!

E szavak után a szép leány lován termett és pár pillanat múlva már messze volt. Mielőtt eltűnt a két néző szemei előtt, még egy jóakaró tekintetet vetett rájuk.

Jáne és Tom még egy ideig gondolkodva, mozdulatlanul állottak; a pillanat komolysága foglalkodtatta őket. Tom rosuló arczkifejezése elárulta, hogy nem helyesli a leány eljárását. Jáne ellenben örült és lelkismeretének helyeslő szózata és nyugodtsága arcán is olvasható vala, pedig ő tudta, hogy otthon a tegnapi szegénységgel, a reggeli szükséggel s talán kétségbejítő helyzettel fog találkozni.

— Egy szép alkalmat elszalasztottál, elvesztettél egy szép jövőt — mondá Tom félszemrehányással.

— Hagyja el Tom bátya! mondá a leány oly szilárdsággal, mely az öreg katonát megdöbbené. — Kildáre kisasszony helyesli eljárásomat, és maga, ki ismeri körülményeim és az árvák sorsát, nem tudna belenyugodni?

Kevesebb szót váltva, mint jövet, tévők meg a vízi utat. Kiszállva a bárkából elváltak. Jáne telve nyugtalansággal, megkettőztetett léptekkel sietett hazafelé.

Minél közelebb jött a házhoz, annál nagyobb zaj ütö meg fülét. Jáne először csak gyermek-lármát hallott. A gyermekek használva nényök távollétét, szabadon futkároztak, birkóztak. Atyjok mással volt elfoglalva. Nagyanjok nem tudott köztök rendet csinálni. Megzörgette az ablakot nem egyszer, de nem volt ki ráhallgasson. De később Jáne férfi hangokat is hallott, hevesen vitázó férfi-hangokat. Jáne nem tudván ennek okát kitalálni, szaladni kezdett s rövid időn a hely színére ért. A szomszédok, Morton barátai gyűléseztek, tanácskoztak.

Szomorú volt látni ezen embereket. Ugy néztek ki, mint a kísértetek. — A véginség és nyomor rítt ki arcukról és kivette őket formájokból.

Két dolog hozta őket együvé: a kétségbeesés, hogy mittevők legyenek, miután a gyárból kikoptak. Másodszor Dónát Péter segélyét ajánlotta föl nekik, ha kivándorolnak.

Midőn Jáne megérkezett, javában folyt a szónoklat a kivándorlás mellett. Dónát, a beszélő lehető élnen festé a nyomort, melylyel küzdenek, a fényes jövőt, mely rájuk a tengeren túl várakozik. Szavainak

nem kis nyomatékot kölesönzött a csapra vert sör és égettbor, melylyel a gyanus kinézésű Dónát ellátta magát. Éljen é. tetszés-zaj követte szavait. Jáne atyját kereste. — Morton épen nevét akarta a kivándorlók közé irni.

— Az Istenért atyám, mit csinál? — mondá Jáne édes atyja karját megragadva. — Róbert összehuzott szemöldökkel tekintett hátra, de leányának esdő tekintete által megjuhászodva, szeliden megsimogatá és mondá: „Te vagy édes leányom? Ne bánts, mert nem érted te, mit csinálok én. Majd később fölvilágosítlak.“ Azonban a remegő leány ujlag megragadja karjait és könyes szemekkel kéri, hogy álljon el a kivándorlás gondolatától, mert ő érzi, hogy nem fogna jól kiütni, hogy ő érti a dolgot. Aranyhegyeket ígérnek és megcsalják.

Morton Róbert egy ideig habozott. Ő maga is belátta, hogy leányának igaza lehet; de társainak gunyos észrevételei daczossá tették, s a leányt a gyermekekkel hazaparancsolja. És használva a leány távozását, meg nem fontolva lépéseinek lehető szomorú következményét, föliratta magát. Általános hurrah! hangzott el. Jáne tudta, hogy a család sorsa el van dölve. Sirva borult nagyanyja kebelére.

A szegény öreg mozdulatlan ült székében.

— Ah kedves nagyanyám! tudja-e odakünn mi történik? Atyám a tengeren túl fekvő országokba akar kivándorolni. Mindenki rábeszélmi igyekszik. Egy utálatos ember ámitja őket. Most iratta föl magát. Hallja csak, mint örülnek neki! Ah! ez iszonyu...

— Mindent tudok gyermekem. Az ablakon át mindent láttam. Különbösen hosszúra nyúlt életemen át ez nem első eset. — Többször is voltam már én ilyennek szemtanuja. Ah! mily sokat láttam én így elutazni, kik sohsem tértek vissza. Lehet, hogy egykettő közülök gazdag lett; de mennyi veszett szegénységben és betegségben s nincs a ki őket megsirassa. Igen, én mindent láttam. Már két órája, hogy itt ülök. Nem tudok fenni sem: a szomorúság reszketteti öreg karjaimat. Jáne! én sokat éltem.

— Oh kedves nagyanyám! nem tudja mennyire szeretjük. Ne mondjon ilyet.

— Szerettek?!... Igen, te szeretsz, te szakasztott mása vagy az én Mari leányomnak. Mig bírtam magamat, dajkáltalak, és most is emlékszel rá. Már felnőttél, rajtad a sor, gondoskodjál mindenikről. Daczára szegénységünknek, melyet oly jól el tudsz titkolni, daczára szenvedésünknek, melynek enyhítéséhez anynyira értesz, voltak együttlétünkben boldog órák, nem hiányzott a nevetés sem. Most mindennek vége... Az a gonosz ember megcsalta őket és veszedelembé viszi.

Ezután elhallgatott az öreg és sötét sejtelméinek engedte át magát. A láрма kívül megszűnt. A tömeg eloszlott...

Esteledni kezdett. Az alkony oly pompás vala, mint a mily szomorú est várt a családra. Mély hallgatás uralkodott a kis házban. Jáne a sovány vacsorával foglalatoskodott. A gyermekek eltiukolt türelmetlenséggel várakoztak. Végre az ajtó megnyílt és belépett Róbert. Komor vala és szóvalan ült le a kemence melletti lőczára. Egy csomó pénzt huzott elé zsebéből.

— Jáne! mondá, két nap múlva elutazunk. Egyet-mást be kell szereznünk, gondoskodjál a szükségességekről. A gyermekeket jól kell tartani, hogy könnyebben kiállhassák a nagy utat. — Dolgozó eszközökről majd gondoskodom én.

— Hát csakugyan való?

— Igen! mondá s a zokogás miatt nem tudott többet szólni; azonban erőt véve magán hozzátevé: „Mit ér, ha még úgy szomorkodunk is? Uj pályára mindig aggodalommal lépünk. — Bizonyos természetes félelemmel néz az ember egy hosszú tengeri ut elé. De az éhség legyőzött.“

— Robin! — ijedt föl az öreg.

— Mit akar anyám?

— Hát nem gondoltál feleséged sírjára, melyet elhagysz.

— Gondoltam — mondá a férfi könyes szemekkel — ez fölötte megsulyosítja az elválást; de az én édes Marim nem akarhatja, hogy gyermekeim éhen veszzenek el az ő sírján.

— Fiam! én itt maradok, bennem egy is emléke tartja a lelket. Én nem mondhatok le arról, hogy, míg csak vánszorogni tudok, vasárnaponként meg ne látogassam sírját. Ne is szólj, mert nem ingattok meg. Ti fiaim mindnyájan erősek, fiatalok vagytok, titek a jövő. Keressetek jobb jövőt, de én öreg s féllábom már is a sírban, ne foszszatok egyetlen vigasztalásomtól is, hogy leányom mellett fogom alunni a halál hosszú álmát.

E szavakra az onokák atyjokkal együtt sírásra fakadtak és a legszomorubb jelenet fejlődött ki. E pillanatban erősen kopogtatnak az ajtón, és egy liberias inas lép be. — Jáné reszketve ismerte föl benne Lucy kisasszony inasát. Az inas tiszteletteljesen köszöntvén, levelet adott át neki s feleletre várván, egy szögletbe állt. A gyermekek körülállották csodálkozva szemlélvén czipő ruháját.

— Barátom! köszönöm szíveségét — mondá Róbert, eltitkolva fölindulását. — Nem parancsol egy kis „angolkésérüt“? Azért, hogy szegények vagyunk, beszéljük a vendégszeretet erényét.

— Igen köszönöm, — mondá a szolga, kinek bizonyosan meg volt hagyva, hogy semmit elne fogadjon. Sőt talán én szolgálhatnék valamivel, és egy étellel megrakott kosarat tőn az asztalra. Róbert megköszönte, de nem kapott rajta oly mohón, mint képzelhetné az ember. A levélre volt kíváncsi, melynek olvasására a leány elfakadt sírva.

— Oh atyám! mily szerencse érhetett volna bennünket; de...

— Olvasd!

Jáne olvassa: „Kedves Jáne! Tisztelem elhatározásodat. Atyám osztotta nézetemet; de jobb módot is talált rajtad és a tieiden segíteni. A lilmorei várkertben levő nyárilakba költöztök. Atyád főfelvigyázó lesz. Reméllem, megelégedésedre szolgál e tudósítás. Én örülök, hogy atyámnak e jó gondolata jött s azt veled közölhetem.
Kildare Lucy.“

Róbert a székre hanyatlott és nem tudott egyebet mondani mint: „Késő, késő!“ ...

— Mit akar ezzel mondani? kérde a szolga.

— Ah! én lekötöttem magamat, hogy kívándor-

lok. Ma tettem e szerencsétlen lépést, holnapután megyünk. Azonban a méltóságos urnak mélyen köszönöm ezen meg nem érdemlett kegyességét.

A szolga távozott. Róbert előtt e szó állott: „főfelvigyázó.“ Az öreg tanácsa szerint azonban lefeküdt töprenkedve, de mégis a jó kimenetel némi reményével.

Lefeküdtek. A leánynak egy gondolat villant meg agyában, hogy a család jó barátjának tanácsát kikéri. Szerencsétlenségére a tisztelendő urhoz nem mehetett, mert ez fekvő beteg volt. — Egy óráig várakozott; várta, míg övéi elaluszna. Félelem nélkül lábujhegyen ment az ajtóig tompa nyöszörgést hall. Az eb volt.

— Trim! — mondá csendes, hízelt hangon.

A hű eb megnyalta kezét. Jáne ovatosan megnyitá az ajtót és érezte, hogy Trim mellette van.

— Előre — mondá és gyors léptekkel haladt. — Jőj velem szegény társam, te nem tudod, mily boldogtalan vagyok én.

Az éj igen szép vala. A csillagok csodás fényben ragyogának. A gyalogut két oldalán diszlv virágok főséges illatot terjesztének. A szellő olykor egész füléig elhozta a messze levő hegyi patakok zugását, a sziklakon megtört tenger moráját. De a mint jobbra tére s végig ment a kövecses, göröngyös talajon, nem hallott semmit. Csodálta az előtte elterülő meredek sziklafalakat, melyek büszkén emelik fejüket a magasba, s melyeket őskorbéli óriások művének hajlandó tartani az ember.

A szegény gyermek zokogott, midőn a szép vidéket maga előtt elterülni látá: „Ah hazánk! mily szép vagy. Mily sok kapocs köt hozzád! Vannak réteid, tengered, tavaid. Mindenik oly beszédes, mindenik igyekszik visszatartani. Nem hálátlanok-e, kik elhagynak?“

Átadta magát gondolatainak. Fszébe jutott az atyjának szánt hivatal, majd meg atyjának adott szavára gondolt és reszketni kezdett, hogy Donát van nyomában, hogy gondolatait ellesse.

De nem Donát jött utána, hanem a hű Trim. Ez is buskomoly gondolatokba látszott esni, mivel még fülét is szomoruan lecsüngette. Minél közelebb ért kitűzött céljához, annál nagyobb lön türelmetlensége; egyre gyorsabban ment és nem vette észre, hogy fut. Egészen össze kellett magát szedni, hogy megovja magát a félelemtől, mely ily elhagyott helyen önkénytelenül is megrohanja az embert. Végig ment a tó mellett, melynek kifolyása vizesést képez. E vizesés az éj csendében tompa kísérteties morajt okozott és akaratlanul is a tündérek- és szellemekről szóló mesék jutottak eszébe, melyek az ily vizeket lakják. Egy kis magaslaton állott a házikó, hol Tom lakott egyedül nélkülözve a családi gondokat, de egyszersmind örömeiket is.

Most jutott eszébe, hogy Tom kissé nagyot hall, s talán reggelig is haszontalan dörömböz ablakán.

Az ablakhoz lépve kopogtatott — haszontalan. Kopogott erősebben, semmi nesz. Hideg verejték gyöngyözött a szegény leány homlokán.

Trim oly okos volt, hogy elkezdett vonítani, ugatni, mindenféle hangon; de mind ez nem vezetett célhoz.

Jáne hiába nem tehetette meg az utat, neki minden áron beszélni kellett barátjával. Egy követ vett elő és erősen zörgetett az ajtón és a kuleslyukon bebekiáltott.

Fölebred, hallja az ebvönitást, megijedt a babonás öreg. A fekete vadász jutott eszébe, ki ilyenkor kalandoz. Hallja: Szomszéd! bocsásson be!

— Te vagy Jáne! vagy valamely elkárhozott lélek bolyong? „Ereszsen be az Isten áldja meg, én vagyok testestül lelkestül!“

— Mi bajotok? kérdé s e közben dideregve a hidegtől kireteszelte az ajtót.

Az öreg mécesest gyujtott a leány pedig a reggel óta történeteket sorjában elmondja s végül hogy tanácsát jött kikérni.

A vén halász kissé gondolkozóba esett, végre így szólt: „Meg kell, hogy szomorítsalak; de nem hazudhatok. A dolog kissé hamis és veszélyes.“

— Veszélyes, hogy visszalépjén? Én ebben nem látok semmi veszélyest.

— Igen fiam, ha a pénz visszaadásával minden jóvá lenne téve, akkor nem lenne baj; de itt nincs vége.

— Az Isten szerelmeért mit beszél?

— Ugy van fiam. Hát nem hallottál semmit a ribbonistákról? kérdé a tapasztalt halász.

— Nem igen. A szomszédok és atyám, ha jelen voltam, csak csendesen beszéltek, ha rólok volt szó.

— A ribbonisták titkos, félelmes társulat. Tagjainak az a feladata, hogy a keményszivű és népszaroló birtokosokon boszut álljanak. Teszem azt egy szegény

földhöz tapadt hazánkfia haszonbérbe vesz egy darabka földet s mert fizetni nem tud, még gunyhójából is kikergetik, jön egy ribbonista és gyilka a zsarolónak alkalmilag beteszi az ajtót. Ugyszintén, ha valaki az angolokhoz huz, s ennek világos jelét adja, honárulónak tekintetik és a halálfia. Hát lásd, ha most atyád kihuzza magát és visszavonja szavát azért, hogy lord Kildáre ajánlatát elfogadhassa, bizonyosan mások is elállanak a veszélyes vállalatától. Ez Dónátot, egyik főemberöket dühbe hozza és atyádat, mint árulót bevádolja, pedig akkor egy év alatt, mikor nem is álmodná, kell meghalnia.

Jáne sirva hallgatta végig: „Én nem fogom hát sürgetni maradását. De még egyet Tom bácsi. Viseljen gondot öreganyámra. Látogassa, vigasztalja meg olykor szegényt.“

— Hát itt marad?

— Nem akar anyám sirjától megválni.

— Jó fiam! hát hogy ne tenném meg. Nyugodjál bele sorsodba. Isten megsegít, talán még szerencések lesztek.

Ezzel fölkelt, hogy távozzék.

— Megállj! elkísérlek — mondá a jó szívű öreg.

— Nem! azt nem engedem; meghűthetné magát. A viszontlátásig. — De nehogy akkor jöjön, mikor hült helyünket találja.

— A viszontlátásig — viszonzá az öreg s az ajtóig kísérte.

(Folytatása következik.)

Felsőbányai.

V á g y.

(Ettmayer Korbinián után.)

Hajót ha látok a vizen,
Szofoogva kérdi bús szívem:
Mikor jutsz révpartodra, oh
Vihartól hányatott hajó!?

Ha látok szálló madarat,
Fölkelti nyugvó vágyamat.
Oh, hogy repülnöm nem lehet,
Madárka e földről veled!

Nyugtót kíván fáradt szívem,
És fölfelé küzd szüntelen.
Enyhülj szívem! nyugtod leled,
Ha majd a mennyet elnyered!

Szulik József.

Miért nincs oly gyakran munkákon áldás?

Semmi sem gyakoribb, mint a panasz: „munkámon nincs áldás, munkámnak nincs látszatja, bármihez fogjak, mire sem mehetek!“ Mi ennek oka? a bűn. — Isten két uton szokta a bűnt megbüntetni, t. i.: áldásának elvonása, és ostorainak kibocsátásával. Vajmi sokszor megesis, hogy egy bűn, mind az áldások forrását elzárja, akkor aztán az égi áldások malasztjai nem áradnak ránk; mind a esapások zsilipjeit megnyitja, akkor aztán kezdenek az isteni büntetések, esapások ostorai suhogni fölöttünk. A földi előmenetelt, békét, boldogságot akadályozó, zavaró, felduló ezen két rosztat egyetlenegy bűnös, sokszor egész családra előidézi.

Az imáandó isteni gondviselés intézkedéseinek okai elrejtve testi és lelki szemünk elől. Nekünk kötelességünk Isten akaratán megnyugodni a hitben, hogy mint szent Ágoston mondja: „Bízd magadat, a mennyire csak tudod, Isten gondviselésére; mert semmit sem bocsát rád, mi hasznodra nem válnék, ha szintén magad ezt át nem látod is.“ (Solilog e. 15.)

Én is megnyugszom Isten akaratán. Lelkemet a hit vigasztalásaitól meg nem fosztom. Öszintén mondom: életem abban a pillanatban boldogtalanná válnék, a melyben az isteni gondviselésben vetett hitem, csak egy hajszálnyit meggyöngülne. Mindazáltal nem tudom magam a bámulat és esodálat kitérésé-

től viss
24-dik
hogya

Uram!
és az ő
miért a
édes ti

től visszatartani, ha szent Máté evangélioma 8-dik fejezetének 24-dik versét olvasom: ime, nagy indulás lőn a tengeren úgy, hogy a hajócska elborittatnék a haboktól; ő pedig alszik vala.

hez kötötte, szétszaggattak, hozzád esatlakoztak, miért engeded munkatársaidat, hitednek oszlopait, ily veszélyben forogni? Miért hagyod, hogy a tenger fölháborodjék, hullámok toronymagasra

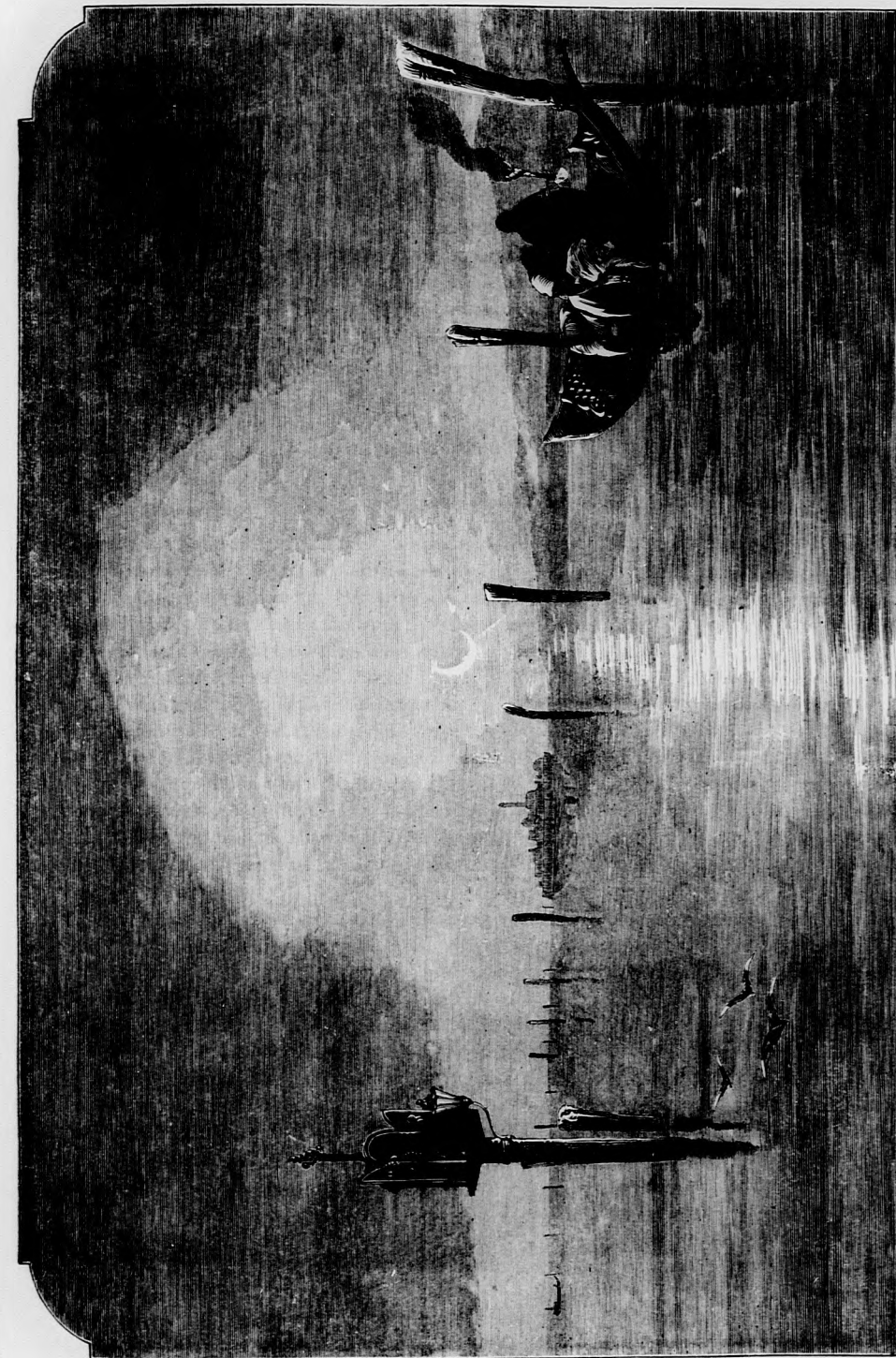
nőjjenek, elborítással fenyegetik a hajócskát! Miért hallgatod a kétségbeesés kitérő jajveszékéleit. Nem indit János szeretete, András öregsége és Péter hite, hogy könyörülj rajtuk, kiragadd őket a bizonyos életveszélyből? — Szent Ambrus minden felindulásomat lehűti, csodálkozásomat megsemmisíti egy szavával, mondván: ugyan abban a hajóban volt Judás Iskariotes az áruló. Az egész szerencsétlenségnek ő volt oka. Ő döntötte veszélybe az apostolokat. Tehát egyetlenegy bűnös sokszor egy társaságot, családot — abban és azok között a jókat, ártatlanokat, istenfélőket is bajba hozza. Ezt azért hangsúlyozom, hogy a ker. családok, azok fejei, apák, anyák vegyék szívükre, mennyire áll érdekében, miszerint a bűnt családnak köréből kiirtsák, mivel a bűn nem csak az azt elkövetőket, az együtt működőket, elnézőket, palástolókat, hanem még az ártatlanokat is sújtja, bajba keveri, és veszélybe dönti.

A tárgyat világosítsuk meg bővebben a szentírásból vett példákkal.

Hogy egyetlen bűnös miatt sokszor egész háztájtól, családtól, közösségtől megvonja Isten áldását, erre nézve bizonylatul szolgál József könyvének 7-dik fejezete. Mózes halála után

József vette át az igé-

retföldre törekvő nép fölött a kormányzatot. Egymásután győzte le az ellenséges népeket. A napot is megállította, hogy legyen győzelmének tanuja. Azonban tapasztalta Hai városának ostrománál, miszerint a szerencse, mely őt utáiban és eddigi hadi

Temetés Velenceiben. (L. szövegét a „Vegyesek” közt.)

Uram! a zsoltárnok így ír felőled: „Az Ur szemei az igazakon, és az ő fülei azok kérésén. (Zsolt. 32.) És te alszol! Serkenj fel, miért alszol Uram? Serkenj fel. (43. zsolt.) Miért engeded, hogy édes tieid, kik egy szavadra minden kötéléket, mely őket e föld-

műveleteiben győzelemmel koronázta — mosolygó arezát másfelé fordította. Ugyanis, a három ezer katona, kiket Hai városa bevételére elküldött, az ellenségtől részint leöletett, részint szétugrasztatott. Ez nem volt elég. Az Úr annyira megharagudott az izraelitákra, miszerint azzal fenyegetőzött, hogy őket egészen magokra hagyja, tőlök eddig éreztetett segélyét megvonja. „Meg nem állhat az Izrael az ellensége előtt. Nem lesztek többé veletek.“ (12. zsolt.)

Mi történt? Mit vétett Izrael? Talán az Úr akarata ellen zúgolódott? Talán a bálványozás undok bűnével szennyezte be magát? Maga József térdre borulva, könybe lábbadt szemekkel tevő e kérdéseket az Urhoz. És minő feleletet vön? Vétkezett Izrael, áthágta parancsolatomat, elvettek az átokból. Ioptak, hazudtak. Különös beszéd! miért szól az Úr a többes számban, miért tulajdonítja mindnyájának a bűnt, melyet csak egy követett el? — Tudnunk kell: Jerichó meghódításukat elrendelte az Úr, hogy az elfoglalt prédából senki semmit el ne vegyen. E parancsot áthágta Achán, ki egy karmazsin palástot és egy aranyveszszőt lopott. — Vajjon e lopást tudták-e a többiek? ha

igen, közreműködtek-e Achánnal? helyeselték-e azt? Legkevésbé. Miért bünteti hát az Úr az egynek vétkeért az egészet? Szent Ágoston felel: egynek bűne elégséges volt arra, hogy az Úr haragját az egész ellen keltse.

Ime! egy bűnös, hogyan lesz ártalmára egy egész hadseregnek! — Lássunk más példát.

A szentlapok tanuskodnak arról, hogy az Isten Ábrahámot mindennemű áldásaival elárasztotta, gyakori hozzászólással, megjelenésével boldogította. Izsák nem kevésbé volt szent. Hát ezt miért nem örvendeztette meg annyi áldásaival, beszélgetésével? A mint érzek, ugy felelek.

Izsák, Izmaellel társalkodott. Ezt pedig istentelensége miatt gyűlölte az Úr.

Oh mennyire okosan, tapintatosan követelte a jó édes anya Sára férjétől Ábrahámot: vesd ki, üzd ki házból a szolgát és a fiát, jelezvén: hogy az áldás és a bűn egy házban nem lakozhatnak.

(Vége következik.)

Szabó József.

Heti krónika.

Pest, febr. 5.

(—ss—) A királyi udvar Budán együtt volt és itt fényes bálakat készült adni. Közbejött azonban II. Lipót toscanai nagyherceg halála, ki legközelebb Romában hunyt el s az uralkodó családnak tagja volt. A kir. udvar ennél fogva gyászt ültött, s így a bálók is természetesen elmaradnak. A király őfelsége, Rudolf trónörökös és Gizela hercegnő vissza is utaztak Bécsbe. A királyné és a kis főhercegnő egy ideig még Budán maradnak és látogatásukra a király őfelsége pár napra még lejö.

A király őfelsége hir szerint tavasszal Dalmátia és a határörvidék egy részében utat tenni szándékozik.

Rajner Pál belügyminiszter az egyesülési és gyülekezési jogról az országgyűlés elé törvényjavaslatot szándékozik adni, mely jelenleg nagy mértékben foglalkodtatja a politikai újságokat. Még a kormányparti újságoknak sem elegendő szabadelvű ez a törvényjavaslat. Nekünk nincs terünk arra, hogy az egész törvényjavaslatot megismertessük, de némi megnyugtatónkra szolgált, hogy nem engedélyeztetik oly egyet, mely egyes vallásfelekezeti közötti békés együttélésre veszélyes. Ezen pont ellen azonnal kikelték a zsidó lapok, melyeknek ma már rendes föladatuk a katolikusokat piszkolni; nekik, úgy látszik, még egyet is kellene, melyeknek rendeltetése lenne a katolikus egyház ellen működni, mint ezt a pesti főzsidólap a „Pester Loyd“ elég világosan kimondja. A gyülekezés sem engedtetik meg akkor, ha valamely törvényesen bevett vallás vagy hazai nemzetiség ellen van irányozva. — Magában véve igen szép mind az egyesülési, mind a gyülekezési jog. Mit egyes embernek kivinni lehetetlen, azt ki lehet egyesülve, vállalva vinni. De meg kell őszintén vallanunk, miszerint mi nem vagyunk még annyira megérve, de általában nem fog az emberiség soha megérni arra, hogy a szabadság előtt mindenkorlátót le lehessen dönteni. Különösen reánk magyarokra nézve találoán jegyzi meg a „Pesti Napló“ ezimű újság: „Nincs meg sorainkban általán a műveltség ama foka, melynek alapján föltehető, hogy a tömeg bűnös vagy önző ezélok elérésére eszközöl nem használtatja magát. Nincs meg nemzetünkben a törvény és közegei iránt ama tiszt-

telet, melynek esodás hatását Angliában elégszer észlelhetjük, s mely alapja minden szabadságnak.“ Mire használják nálunk legújabbban az egyleti jogot? Arra, hogy a munkások közt folyton nyugtalanító mozgalmak mutatkoznak, melyeknek rugója a vagyonos osztály elleni elkeseredettség. Mire használják az gyülekezési jogot? Éretlen tüntetésekre a katolicizmus s annak papjai ellen; némely nemzetiségek pedig arra használják, hogy a Magyarországtól való elszakadás útját egyengessék. Egyébiránt nem csak magunk vagyunk mi így. A bécsi németek és a párisi francziák legújabb gyülekezései eléggé mutatják, hogy e jogot a legaljasabb szenvedélyek fölízgatására használják föl. Ily körülmények közt nem esodáljuk, sőt helyeseljük, ha a közhatalom résen áll, és józan megszorítások által a fejtelenségnek elejét veszi.

Magyarország főispánjai mult hó utolsó napján báró Wenckheim volt belügyminiszternek emlékül egy igen díszes albumot nyújtottak át, mely fehér bőrbbe van kötve s a fedél első oldalán Magyarország és Erdély angyalok által tartott ezimere látható, az összes vármegyék ezimereitől környezve. Az album szárnylapja fehér selyemből készült s a volt miniszter családi ezimereivel van díszítve. Az album lapjait az ajánlat, Magyarország összes főispánjainak ezimerei és Borsos által művészileg készített fényképei foglalják el. Az album hátsó részén koszoru látható, közepén 1869 évszámmal.

Az albumot Tomesányi főispán ur adta át, s az ajánlati lapról a következő szavakat olvasta fel:

„Midőn hazánk alkotmánya Isten segítségével visszaállítván, nemzetünk saját sorsának önálló intézője lett, e nemzetnek a fejedelmével találkozott bizalma esalodás félelme nélkül bizta reád belügyeinek vezetését.

„A Fejedelem multadnál fogva a loyális alattvaló s dynastiájának hű támaszát, a nemzet a hazafias érzelmű honpolgárt, a szabadelvű párt elveinek következetes előharcosát; barátaid hő ragaszkodásuk méltó tárgyát, és mindannyian a társadalmi művelődés uttörőjét üdvözlék benned, míg elvelleneid teljesen megnyugodtak az igazságos, békítő, következetes és gyakorlati államférfiu választásában.

„Mi, kik szerencsések voltunk magasztos szándokaid közegeivé választatni, nem vagyunk hivatva eljárásod felett ítéletet mondani, sőt inkább veled kedves solidaritásban várjuk azt, az utókor azon államférfiutól, kik előtt tetteid ösmertek lesznek, mikor már a most élők szenvedélyei rég elhamvadtak. Annyit azonban szabad kimondanunk, hogy a fentebb érintett reményeket meg nem hazudtad, annyit szabad, sőt azt illetékesen csak nekünk lehet kimondani, hogy magas állásod sulya nem volt terhünkre soha, s hogy a parancsoló hang hiánya, s ennek e barátságos felszólítással lett feleserelése erősebb ösztönül szolgált teendőink pontos teljesítésére.

„Fogadd ez őszinte kijelentésünket szokott szívességeddel, emlékeül e nehéz pillanatnak, melyben szellemi munkásságod alatt megfogyott egészséged eltépte a nekünk felejthetlen hivatalos viszony fonalát. Isten veled.“

Báró W e n c k h e i m Béla ur a legszívélyesebb modorban fejezte ki a megtiszteltetésért köszönetét, mire az ünnepély véget ért.

A magyar országgyűlési követek körében nagyon kellemetlen, és erkölcsi viszonyainkra szomorú világot vető események merültek fel. A balpártból három képviselő, t. i. gróf R á d a y László, B e r z e n c z e y László és R á k ó c z y János oly tetteket követtek el, melyek folytán az ország házában becsülettel többé meg nem maradhatnak. Gróf R á d a y László, ki váltóhamisítási esalásokat követett el, meg is ugrott. A másik kettő ellen pedig a pesti fenyítő törvényszék kérvényt nyújtott be az országgyűléshez az iránt, hogy őket perbe foghassa és elítélhesse. B e r z e n c z e y Lászlóra t. i. bebizonyult, hogy noha élő törvényes neje van, kivel Konstantinápolyban megesküdött, mégis özvegy V ittkay Lajosnéval házassági szerződést kötött, s a jövődő házasság színe alatt mintegy 4000 forintot kiesalt tőle. V ittkayné megtudván, hogy Berzeneczeynek élő törvényes neje van, e esalást följelentette, s most Berzeneczey ellen kettős vád emeltetett: először, hogy két feleséget akart venni; másodsor az özvegytől pénzt esalván ki, kiről tudta, hogy törvényesen el nem veheti, e s a l á s t követett el. R á k ó c z y János pedig, ki ugyancsak szigorú erkölcs-bíróként játszott mások eilenében, évek óta hamis váltókat készített, eddig már 17 hamis váltójának akadtak nyomára, valószínű azonban, hogy sokkal többet adott ki. Kétszeresen szomorú, hogy a h o n a t y á k közt találkoznak ily emberek, kiknek az a magasztos feladata volna, hogy az egész ország számára törvényeket alkossanak. Nem kellene népünknek a választásoknál nagyszavú ámitók után indulni, hanem előbb hitelt érdemlő emberektől megtudni, hogy kit kelljen szavazatukkal megtisztelni. Lám ily eredménye van oly választásnak, hol azt kiáltják: „azért se hallgassunk a papra!“ A pap bizonyára nem fog követnek oly embert ajánlani, kit az ország és nemzet gyalázatjára az országházból a börtönbe kell vinni.

Bécs A ministerválság a Lajthán tul valahára véget ért. Az új ministerium következő tagokból áll: H a s n e r elnök és az osztrák sajtóügyek, G i s k r a belügy és rendőrség, H e r b s t igazságügy, P l e n e r kereskedelem, B r e s z t l pénzügy, W a g n e r honvédelem, S t r e h m a y e r vallás- és közoktatás, B a n h a n s a földmívelés ministere.

Ezen új ministeriumról előre meg lehet mondani, hogy alig lesz hosszú életű. Először azért, mert a kilépettek helyébe oly emberek léptek, kik jó beamterek lehetnek, de hogy államférfiuk volnának, kik Austriának anyira bonyolult és nehéz viszonyait rendbehozni képesek volnának, annak ugyan semmi tanujelét nem adták. — De aztán ez a ministerium azon

emberekből került ki, kik mindig ellene dolgoztak annak, hogy a nemzetiségek méltányos igényei kielégítenek. Ott van különösen C s e h o r s z á g, mely a bécsi kormányférfiaknak sok gondot fog adni. Azzal, hogy a csehek eddig követeléseikkel merőben elutasították, márig is oda vitték a dolgot, hogy a csehek közt roppant az elégedetlenség, és a bécsi kormányt folyvást azzal bosszantják, hogy a muszka mellett tüntetnek. Nekünk magyaroknak nincs okunk, hogy a csekekkel különösen rokonszenvezzünk; ha ők a muszka-felé kaesingatnak, azzal csak nekünk is szereznek bajt; aztán nem tudjuk feledni, hogy a nemzet elnyomatása legszomorubb éveiben a csehek készséges közreműködése leginkább lehetségessé tette az akkori bécsi kormánynak, hogy Magyarországot elnyomhassa. Tehát nincs okunk, a miért a csehek mellett lelkesedjünk. De végre is nem lehet feledni, hogy Csehországnak szép történeti múltja van; tehát nem járja, hogy a bécsi kormány most úgy bánjék Csehországgal, mint egykor bánt Magyarországgal. — Ha a mostani bécsi kormány Csehországgal azt teszi, hogy ki nem elégíti — pedig ezt tenni nem igen van szándéka, akkor a már is létező bonyodalmakat újakkal tetézi. De azért sem jóslunk az új bécsi kormánynak hosszú életet, mert minden arra mutat, hogy a k a t h o l i k u s o k elnyomatásának szomorú művét folytatni fogja. A katolikus-ellenes mozgalom — úgy látszik hivatalos sugallatból — újra megindultak; mindenfelől kérvényeket rendeznek a concordatum eltörlése mellett; sőt a lapok ki is mondják, hogy az új program teendői közé fog tartozni a concordatum teljes eltörlését eszközölni, pedig eddig is egyedül ez a concordatum biztosította némileg a k. egyház jogait Austriában. Már most a nem-német népeket, t. i. csekeket, lengyeleket azzal keserítik, hogy kívánságaikra nem is hallgatnak, a német népeket, t. i. az austriaiakat, tiroliakat v a l l á s u k b a n sértegetik ily körülmények közt hogyan szilárduljon meg az austriai birodalom? Ugy látszik, nagyon alaposan volt F a d a j e w muszka tábornok értesítve, midőn az austriai birodalmat Törökország-hoz hasonlítja, azt állítván, hogy mindkettő annyira meg van bomladozva, hogy teljes széthomlásuk csak idő kérdése. — Az austriai birodalom szláv népeit a nagy-szláv birodalomba akarja bekebelezetni, a németeket pedig Poroszországhoz csatoltatni. Nagyon szomorú jövődőlés ez, melynek teljesüléséhez azonban a bécsi kormány — bár hiszszük, hogy nem akarva — hatalmasan közremunkálódik.

Vegyesek.

— A v e l e n z i e k temetése (magyarazatul mai képnkhöz.) Velence egészen tengeren épült város, tengeren élnek s így természetes, hogy végtisztességöknek is a tenger tanuja. Régi időben az előkelőbbek a templomokban temetkeztek, melyek ma már zsufolyva vannak siremlékekkel, most egy közel fekvő szigeten temetkeznek. Hanem a szegény emberről Velencében nem mondhatni, hogy holttestét visszahelyezik az anyaföldbe, melyből vétetett. Koporsó helyett zsákszerű halotti ingbe borítják és úgy boesátják le a tenger fenekére. Az ily temetés borzasztó az idegenre nézve, ki ily látványhoz ninesen hozzászokva, Velencében azonban épen oly természetesnek találják, mint midőn nálunk a halottat a temető szentelt földébe beboesátják. A halottak ott többnyire a halak martalékai szoktak lenni.

— Troppmann hírhedt francia gyilkos kivégeztetése alkalmából az orvosok a fölött vitáznak, hogy a fő, ha a törzs-ről levágtatik, egy ideig még gondolkodni képes-e. Az orvosok

egy része azt állítja, hogy igen; azt mondják, hogy miután **Stuárt Mária** skót királynét lefejezték, az ajkak egy negyed óráig még mindig mozogtak, miből az orvosok azt következtetik, hogy a királynő szólni akart volna. Ezen vélemény szerint a gondolkozási képesség megmarad mindaddig, míg a vér, a melyből az agy táplálkozik, meg nem alszik. Nehéz azonban elhinni, hogy egy a testtől elvágott fő öntudattal bírna: ezt az orvosoknak is igen nagy része tagadja.

Rövid hírek.

— A királyné ő felsége f. hó 8-kán ment Bécsbe, s 22-kén újra visszatér Budára.

— **Albrecht** főherceg — hirszerint — Franciaországból Romába fog menni.

— **Szepesy Imre** kegyesrendi áldozár a magyar hiegyetemhez rendes tanárrá neveztetett ki.

— A magyar kormány hazánkban a hanyatló selyemtenyésztségek új lendületet szándékozik adni.

— Ezután a honvédségbeli legénység azon része, mely a harmadik korosztályt meghaladta, a tetteges szolgálat idején kívül — kivételes engedély nélkül — nőülhet.

— **Beszterezén** Lenkai Nikolai hírhedt rablót elfogták.

— A magyar kormány Prágában (Csehországban) consulatust szándékozik állítani.

— A Bécsben rendezendő világkiállítás — előleges számítás szerint — hat millió forintba fog kerülni.

— **Ezüst-menyekző.** Febr. 1-én a pesti kegyesrendiek kápolnájában nmlgu gróf **Cziráký János** és neje sz. gróf **Dezasse Louise** ő exejok boldog házasságuk negyedszázados évfordulati napját ünnepelték meg. Sz. gyónás és áldozás után boldog frigyöket édes és szép gyermekeik jelenlétében ngos és főt. **Majthényi Adolf** esztergami apát-kanonok ur áldotta meg. Huszonöt év előtt is ugyanazon egyházi férfiú adta össze a leppeldásabb kath. főuri házaspárt. Tudjuk, hogy százezrek egyesülnek velünk azon ohajban, hogy ő exciájok az ezüstmenyekző után az aranyt is boldogan ünnepelehessek.

— Hirszerint báró **Rauch** helyett gróf **Jankovics Gula** lenne Horvátország bánjává.

— **Abranyiesköi** hősök emlékére állítandó nagy yulát a szalócsi vasgyárban már öntik.

— **Gozsdu Manó** hétszemélynök 71 éves korában Pesten elhunyt. Tetemes vagyona nagy részét az erdélyországi oláhoknak egyházi és iskolai czelokra hagyta. Magyar czelokra tudunkra nem hagyott semmit.

— **Maesvánszky** hírhedt rácz rablót elfogták. Szegesen vül.

— **Alvinczen** Erdélyben jan. 19. reggel villámlott és mennydörgött s rögtön utána havazott. Ez volt ott az első hó e télen.

— **Fiszter Máté** a pesti szervita-rendi ház érdemes alperjele és sok éven át perjele jan. 26. az Urban elhunyt. Az ő. d. f. n.

— **Deák Ferencz** mult héten betegeskedett; de már elgyhatta ágyát.

Karinthiában 28 foknyi hideg van; nálunk 14—16 fokha közt mozog. — Pesten a Duna beállott.

— Népszámláláskor a bécsiek egynémelyike nem tudta magát elhatározni, hogy a népszámlálási ivbe mint ember vagy mint majom írja-e magát. Oh te böles német!!

— **Szombathelyen** az elközösített iskolák alkalmasint legközelebb ismét katolikussá fognak létetni. Legalább a derék szombathelyi kath. polgárok ily irányban mozognak.

— **Szegedre** 10 mázsa dohányt akartak becsempészni; a dohányt a hatóság lefoglalta, de nem minden barez nélkül; a csempészek vagy 30 fegyveres embert hoztak magikkal, hogy a lefoglalt dohányt visszavegyék. Az elhívott katonaság azonban a zavargókat csakhamar szétgrasztotta. Néhányan megsebesültek.

— **Főt. Krieglér József** apát, kinevezett tardoskeddi plebános Pestről véglegesen elbueszott. A nőképezde tanítványai emlékül egy igen diszes karinget és püspöksüveges misék-nél használtatni szokott keztyüket ajánlottak föl neki emlékül. A pesti elemi iskolatanítók egylete pedig arczképét köbe vésette.

— **Egerben** sorozás alkalmával egy legényt vizitáltak, kinek képén, kezén és lábain kívül egész teste a kígyó bőréhez minden tekintetben hasonló pikkelyes bőrral volt fűdve. Katonai szolgálatra nem találtatott alkalmasnak.

— **Tisza-Nánán** (Hevesmegyében) egy parasztleány két frt miatt hármass gyilkosságot követett el. A bűnös már kézre került.

— **Károlyfehérvárott Ferenczy József** kanonok sorvadásban — élte 74-dik évében elhunyt. Az ő. v. f. n.!

— A franciaországi szélsőbaliakhoz, kik nem rég a király-gyilkosságot megünnepelelék — a pesti szélbaliak üdvözlő iratot intéztek. — Nagyon épületes!

— **Pulszky Ferencz**, ki mikor követ akart lenni, a széchenyieknek égre földre igérete, hogy a katolikusok jogait védelmezni fogja, a magyarországi szabadkőművesek nagymestere lett. Megirtuk már, hogy ez a szabadkőműves-compánia minden vallás és minden trón ellensége. Igy kell hinni az igéreteknak!

— **Galanthai gróf Eszterházy Géza** január 23-dikán legszébb férfi korában váratlanul elhunyt.

— **Mosonmegyének** a legújabb népszámlálás szerint 75,220, Pécsvárosnak 23,969, Zentának 20,149 lakosa van.

— **Kolozsvárt** január 27. s 28-dik közötti éjjel egy őrt álló katona megfagyott.

— **Győrött főt. Novák Ferencz** kanonok m. hó 28-dikán élte 62-dik, papsága 38-dik évében az Urban elhunyt. Az őruk világosság fényeskedjék neki!

— **Értesítés.** A társulati ügynökség bizományba átvett igen diszes vörös szattyánbőrbe kötött, gazdagon aranyozott, aranysegélyű **Missalékat**; a kisebb alakukból egy példány ára 26 frt, a nagyobbakból 30 frt.

Gazdaság.

A pesti piacon az árak így álltak: Buza 88 fontos 5 frt 10—15 kr., 87 fns 5—5 frt 5 kr., 86 fns 5 frt 75—90 kr., 85 fns 4. 55—70, 84 fns 4 frt 35—50, 83 fns 4. 10—30. vámmázsánkint.

Rózs: 80 fontos 2 frt 85—95 kr.

Árpakészletben nagy volt a hiány.

Zab: 44—48 fontos 1. 85—3 35.

Kukoricza: (bánáti) 2 frt 52—57 kr.

Repeze: jul.—aug.-ra kötöttet alku 5frt 25 kr.

Guba es elsőrendű 17 frt, 2-odrendű 11 $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ frt.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: **Füßy Tamás.**

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum” nyomdájában 1870. (Barátok tere 7-dik szám.)